

Xeyrəddin Qoca

ŞİRİNLİK

Neçə vaxt idi ki, oğul həsrətində idim. Arvadın da ki, vaxtı çatmışdı. Aparım doğum evinə. Əhvalat da elə bundan sonra başladı. Uzun sözün qısa, birdən beş nəfər xidmətçi mənə xəbər verdi ki, “muştuluğumuzu ver, oğlun olub”. Sevindiyimdən əlimi cibimə salıb nə qədər pulum vardısıa verdim onlara.

Doğum evinin bayır qapısındakı daxili telefonu götürüb arvadıma zəng vurdum ki, təbrik eləyim. Arvadım xəttin o başından cavab verdi:

– A kişi, arzun yerinə yetdi. İndi də sən mənim istəklərimə əməl et.

– Buyur, arvad! De görüm, nə istəyirsən?

– Hələlik heç nə. Bir az “şirənlilik” lazımdır.

– Nə lazımdır, de, gedim, bazardan alım, gətirim...

– Bazarlıq məsələsi deyil, ay kişi! Burada mamaçılar mənə gözaydınlığı verirlər, “şirənlilik” onlara lazımdır.

Nə edəydim?! Tez evə qaçıb “şirənliliyi” gətirdim.

Səhəri gün doğum evinə yenə zəng vurdum ki, hal-əhval tutum. Arvad dəstəyi götürən kimi qışqırdı:

– Haradasan?

– Nə olub, ay qız?

– Nə olacaq?! Mənə dedilər, “gəl, uşağı göstərək”, mən də getdim.

Dayələrdən biri uşaq yatan otağın qapısını Ərəbzəngi kimi kəsdirib “şirənliliyini ver, sonra keç” dedi. Cibimdə bir şey olmadıqdan, uşağımı görə bilmədim. Tez bir əlac qıl, gedim, görüm, balam necədir?

Bunun da “ələcini qıldım”.

Üçüncü gün arvad zəng vuranda, yenə ağzı açıldı:

– Uşaq acından ölürlər! Əmizdirməyə qoymurlar ki, “haqqı var”...

Dördüncü gün bildirdi ki, bəs, uşağın göbəyi düşüb, bu münasibətlə “şirənlilik” verməliyik...

Beşinci gün uşağı aparıb-gətirən üçün “şirənlilik” istədi.

– Yenə də “şirənlilik”, ay arvad? – hirsle soruşdum.

Arvad da hirsle cavab verdi:

– Əcəb adamsan! Bilirsən ki, uşağı bələyəne, bizi qayıpa qədər ötürənə, ən nəhayət, həkimə bir şey lazımdır?

Bəli, bilmirdim, onu da bildim.

Xülasə, hamını razı saldım. Arvad uşaq qucağında bayıra çıxanda dəridən nəfəs aldım. Taksı tutub evə gəldik.

Sayğac beş manat yazmışdı. Əlimi cibimə salanda sürücü diləndi:

– On beş manat!

– Nə???

– Özünü bilməməzliyə vurma, qardaşoğlu! Yeni, deyirsən, bu boyda sevincdən (o uşağa işarə etdi) mənə pay düşmür?

Mətləbi başa düşüb sürücünü də razı saldım.

Qohum-qonşular gəldilər

“uşaqgördüsünə”. “Gətir-götür” başlandı.

Sonra da uşağa “adqoydu” oldu. Məşədi İbad demişkən, “a kişilər, vallahi mən söküldüm, mən dağıldım!..” Hələ harasıdır? Amma gerek dözak, borcumuzdur!

Sağ əlim başınıza!

TOY NƏ ÜÇÜNDÜR?

Əziz dostum Qurbanqulu, sənə neçə dəfə demişəm, ağlına gələni danışma! A kişi, danışma də! Mən ölüm, danışma! Sən o balalarının canı, danışma! Sən son zamanlar söze baxmayan olmusan, camaata ağıl öyrədirsən. Elə bilirsən, camaat öz xeyrini, şərini səndən pis bilir?

O nə hərəkətdir, hörmətli, alıcənab, möhtərəm bir kişinin toyunda durub mikrofonu almasını əlinə, başlamısan camaata moizə oxumağa ki, bəs, gəlın, toylarımızda ara-qaxır içib keflənməyək, nə bilim, adam kimi musiqiyə qulaq asaq, qab-qacaq sındırmayaq, qışqırıb-bağırmaayaq...

Ay Qurbanqulu, indi nəsihət vaxtıdır camaata verirsən? Bəs, toy nə üçündür, hə? Toyda içərlər də, keflənlər də.

YENİ İLƏ GÜLƏ-GÜLƏ

Qonaqlar zəhmət çəkib filan qəder pul salırlar, əvəzində o ki var, yeyib-ıçməlidirlər, yoxsa yox? Yeri gələndə boşqab da sındırmaq olar, qışqırıb-bağırmaq da, hələ o tərəfə keçmək də! Toya kef eləməyə gələrər də... Qaldı musiqiyə qulaq asmaq məsələsinə, Azərbaycan musiqisi oldu, “moltanı” musiqisi oldu, fərqi yoxdur. Təki mikrofondan səs gəlsin.

Doğrusu, səndən heç gözləməzdim, Qurbanqulu! Yaxşı, içmə, keflənmə, qab-qışıq sındırma, oynayıb köynək-köynək tər tökmə, daha o nə toy oldu, hə?

Qurbanqulu, özün bilirsən, toya cürbəcür adamlar gəlir. Onların içərisində pullu, vəzifəli, ağıllı-kamallı adamlar da olur. Belə isə niyə ortalığa düşüb camaatı özünə güldürürsən? Adam var bütün günü özünü ac saxlayır ki, axşam gedib toyda o ki var, yesin-ıçsin. Sənin qəsdin nədir, istəyirsən toylarımızda qayda-qanun yaradasan? Ay yaratdın ha! Bir toyda ki, vur-çatlasın, dava-dalaş olmadı, şabaş tökülmədi, daha o nə toy oldu?

Deyirsən ki, muğamatın şirin yerində

birı gəlir musiqiçilərin qabağına göy kağızdan bir “yüzlük” atır ki, “ala, bir “Tormoz Hüseyn” çal, oynamaq istəyirəm”. İndi deyirsən, çalğıçılar muğamatı yarımçıq kəsib “Tormoz Hüseyn” çalmasınlar? Bir başqası “yüzlük” atıb deyəcək ki, “ala, bir “Bakılı balasıyam” oxu”. Müğənni də başlayacaq ki, “Bakılı balasıyam, Bakıda qalasıyam”. Guya, bunu Bakıdan qovan var! Adama deyirlər, nə qədər istəyirsən Bakıda qal da, bə. Gərək toyxanada belə şeylər də çalıb-oxusunlar, axı! Ağzında “toy” deyirsən, zalım oğlu, zalım! Bəs, çalğıçılar pul qazanmasınlar? İstəyərlər “Hopstop” çalarlar, istəyərlər “Çal, oynasın Əjdər əmil!” Sən belə şeylərə qarışma, adın– sanın var, ayıbdır!

Sənin sözlərindən biri bu olub ki, toylarda pul yığılmasın. A kişi, dəli olmusan? Nə ixtiyarın var ki, xalqın adətlərinə qarşı çıxırsan? Toy sahibi bir ətək pul töküüb məclis düzəldir ki, camaata havayı yemək-ıçmək versin? Kişi gerek verdiyini də çıxarsın, hələ qazanc da götürsün. Sənə nə var? Mərdiməzarlıq sənə qalıb?

Qurbanqulu, bir də belə işlər görsən, səninlə dostluğumuz tutmayacaq. A kişi, yerini bil, ağır otur, batman gəl! Gedib toyda-mağarda ağzına gələni danışma!

SAAT GERİ QALIRDI...

Lap məəttəl qalmışdım. Son zamanlar qol saatım geri qalırdı. Yəqin deyəcəksiniz ki, burada məəttəl qalmalı nə var ki? Apar ustaya, təmir eləsin, vəssalam. Kaş, siz fikirləşdiyiniz kimi olaydı... Amma məsələnin məğizi tamam başqadır.

Əvvəllər saatım köhnə idi. Bir-iki dəfə də usta əli dəymişdi. Bir sözlə, gözümədən düşmüşdü. Gedib təzəsini aldım. Özü də xarici firmanın buraxdığı saatların ən yaxşısını seçdim. Hər gün də radio ilə yoxladım. Gördüm yox, saatın dəqiq işləməsinə söz ola bilməz.

Xeyli keçdi. Bu saat da geri qalmağa başladı. Bəzən elə olurdu ki, axşam saati düzəlirdim, səhər yenə on-on beş dəqiqə, bəzən yarım saat “axsayırdı”. Ustaya aparırdım, yoxlayırdı, “yox, bu saatlar geri qala bilməz” deyirdi. Xülasə, bu məsələdən baş açə bilmirdim ki, bilmirdim.

Hər səhər təzə kostyumumu, ayaqqabımı geyinib işə gedirdim. Əvvəlcə, evdəki güzgünün qabağında saçımı darayır, qalstukumu səliqə ilə bağlayırdım. Arvadım da hər dəfə yola düşəndə istehza ilə soruşurdu:

– Yenə nə bəzənib-düzənirsən?

Çox vaxt mən onun bu sualına fikir vermirdim, çünki səliqəli geyinmək mənim adətım idi. Bəzən də zarafatla cavab verirdim:

– Bu gün görüşüm var...

Heç demə, arvad elə bundan şübhələnirmiş...

Bir dəfə yenə güzgünün qabağında “bəzənib-düzənirdim”. Güzgüdən o biri otaq aydın görünürdü. Qalstukumu təzəcə bağlamışdım ki, gördüm arvad masanın üstündən saati götürüb “əlləşdirdi”. Özümü görməməzliyə vurdum. Evdən çıxanda saati götürdüm ki, qoluma bağlayım. Divar saati ilə yoxlayanda gördüm ki, qol saatım düz otuz dəqiqə “geri qalıb”...

Onda başa düşdüm ki, məsələ nə yerdədir. Heç demə, arvad qol saatımın əqrəblərini geri çəkmiş ki, mən “görüşlərə” gecikim...

Bu da qısqanclığın təzə hoqqası!..

KİBRİT RƏHİM

Ona “Kibrit Rəhim” deyirlər. Yəqin fikirləşirsiniz ki, Rəhim bu adı necə qazanmışdır, eləmi?

O, baş idarədə çoxdan işləyirdi. İşlədiyi müddətdə neçə dəfə idarənin rəisi dəyişilib. Onların yaxşısını da görüb, pisini də. Hər rais gələndə idarənin neçə işçisi işdən çıxarılıb, neçəsi də ərizə yazıb “öz xahişi ilə” getmişdi. Amma indiyədək raislərdən heç biri Rəhimə gözün üstə qaşın var deməmişdi.

Bəli, Rəhimin oturduğu otaq siqaret çəkmək üçün ayrılan yerin yanında olduğundan raislər də hərdən siqaret çəkmək üçün həmin yerə gəlirdilər. Rəhim qapını azca aralı qoyurdu ki, ora gələnləri gözaltı da olsa nəzərdən keçirsin. Elə ki, rais gəlib cibindən bir siqaret çıxartdı, Rəhim tez kibritini götürüb ona yaxınlaşırdı. Raisin siqaretini bir andaca yandırır. Rais də gülümsəyib razılıq əlaməti olaraq başını tərpədir. Beləliklə, Rəhimin hörmətçilliyi raislərə çox xoş gəlirdi, xətrinə dəymirdilər.

İdarəyə təzə rais gəlmişdi. Xeyli müddət keçsə də, təzə rais siqaret çəkən yerdə görünmürdü. “Deməli, təzə rais siqaret kabinetində çəkir” fikri Rəhimə rahatlıq vermirdi.

Bir dəfə rais ona iş tapşırmaq üçün yanına çağırırdı. O Rəhimə oturmaq təklif etmədən, bir siqaret çıxarıb damağına qoydu. Rəhim himə bənd imiş kimi tez kibriti çıxarıb yandırdı, əlini raisin siqaretinə tərəf uzatdı. Elə bu vaxt raisin diq ayağa qalxması ilə qışqırmağı bir oldu:

– A kişi, sən nəynədin?!

Rais yanmış bığını siğallayıb qəzəblə Rəhimə baxdı. Rəhim də çaşdıqından yanan kibrit çöpünü zibil qabına atmaq əvəzinə qutusuna qoydu. O dəqiqə əlindəki kibrit qutusu alovlandı. Kibrit də yandı, əli də. Elə həmin an Rəhimin yadına düşdü ki, indiyədək siqaretlərini yandırdığı raislərin axı, bığı yox idi.

Elə o vaxtdan onun adı “Kibrit Rəhim” qalıb...

REKLAM

Başınız sağ olsun, qalanlara Allah ömür versin, bir nəfər ölər, gedir o dünyaya. Uzaqdan musiqi, çal-çağır səsi eşidilir. Yaxınlaşırs, görür burada kefdir. Musiqi bir tərəfdə, huri-qılmanlar bir tərəfdə, yemək-ıçmək bir tərəfdə. Quşlar cəh-cəh vurur. Gül bülbül çağırır, bülbül də gülür. Xülasə, adam baxanda hayıl-mayıll olur. Soruşur ki, bura haradır, deyirlər cəhənnəmdir. Ömrünü bizlərə bağışlayıb gedən də fikirləşir ki, bu dünyada çox firıldaq işlər görüb, onsuz da cəhənnəfə gedə bilməyəcək, elə cəhənnəm də pis deyil. Odur ki, dillənin:

– Məni göndərin cəhənnəmə.

Arxasından bir tepik vurub atırlar cəhənnəmə. Görür paho, burada nə musiqi var, nə huri-qılmanlar, nə yemək-ıçmək, nə də quşların cəh-cəhi. Baxır ki, bədheybət inkir-minkirlər mizan-tərəzi qurublar, özlərinin də əllərində yekə-yekə topuzlar kəsdiriblər bunun başının üstünə, haqq-hesab soruşurlar. Yalan danışsa, toppuzlar dəyəcək başına. Qorxa-qorxa heyvərə bir inkür-minkirdən soruşur:

– Bəs bura cəhənnəm deyil?

İnkir-minkir cavab verir:

– Özüdür ki, var!

Rəhmətlik soruşur ki, bəs haradadır o gördüyüm kef, huri-qılmanlar?..

İnkir-minkir daha qoymur kişi sözünü bitirsin, toppuzu təpəsinə ilşdirib, cavab verir:

– Ay bədbəxt, sənin gördüklərin reklamı idi...

Yeni 2019-cu il

31 Dekabr

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü

münasibəti ilə bütün soydaşlarımızı
təbrik edir, xalqımıza səadət,
xoşbəxtlik və uğurlar diləyirik.